

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ
КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 105
від 29 серпня 2022 року

до проекту Закону України
“Про Національну систему кваліфікацій”
(реєстр. № 3859 від 16.07.2020)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій розглянув на своєму засіданні 29 серпня 2022 року (протокол № 105) проект Закону України “Про Національну систему кваліфікацій” (реєстр. № 3859 від 16.07.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Тарутою С.О., Цимбалюком М.М. та іншими (далі – законопроект).

Головним комітетом з опрацювання законопроекту є Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій.

За твердженням авторів законопроекту, згідно з пояснювальною запискою він має за мету регулювання суспільних відносин, пов’язаних із створенням, функціонуванням та розвитком Національної системи кваліфікацій в Україні. Законопроектом визначено принципи побудови та призначення Національної системи кваліфікацій України, запропоновано склад і структуру Національної системи кваліфікацій. Передбачено запровадження галузевих (міжгалузевих) рад з розроблення професійних стандартів, галузевих рамок кваліфікацій, кваліфікаційних центрів тощо.

Основна частина проекту присвячена визначенню та структурі Національної системи кваліфікацій, яка складається з наступних складових частин:

- кваліфікацій;
- рамок кваліфікацій;
- професійних стандартів;
- стандартів оцінювання кваліфікацій;
- Національного реєстру кваліфікацій;

галузових рад з розроблення професійних стандартів;
розробників кваліфікацій;
кваліфікаційних центрів;
Національного агентства кваліфікацій.

За результатами експертизи Головне науково-експертне управління надає низку суттєвих зауважень та пропонує законопроект відправити на доопрацювання.

Не підтримують законопроект Кабінет Міністрів України та Міністерство фінансів України.

Міністерство освіти і науки України, Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України (на той час), Національна академія наук України, Спільний представницький орган всеукраїнських профспілок та профоб'єднань й інші експерти надали велику кількість зауважень і пропозицій та рекомендують направити законопроект на доопрацювання.

Разом з тим, 15 червня 2022 року Президент підписав Закон України “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо функціонування національної системи кваліфікацій” від 01.04.2022 № 2179-IX (законопроект від 23.09.2020 № 4147-IX, далі – Закон № 2179-IX).

16 червня Закон № 2179-IX опублікувала газета “Голос України”, тож він набув чинності 17 червня 2022 року.

Закон № 2179-IX інтегрує поняття “часткових кваліфікацій” у Кодекс законів про працю України (далі – КЗпП) :

наводить визначення часткової кваліфікації (ст. 4-1 КЗпП);

надає можливість встановлювати у трудовому договорі умови до виконання робіт, які вимагають професійної та/або часткової професійної кваліфікації, а також умови до виконання робіт, які не потребують наявності у особи професійної або часткової професійної кваліфікації (ст. 21 КЗпП).

Перелік робіт, які не потребують професійної або часткової професійної кваліфікації, затверджуватиме Кабінет Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій.

Підтверджуватимуть професійні та часткові професійні кваліфікації, визнаватимуть результати неформального та інформального навчання в акредитованих кваліфікаційних центрах, в тому числі, за рахунок коштів Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття (ч. 5 ст. 35 Закону України “Про зайнятість населення” від 05.07.2012 № 5067-VI).

Закон № 2179-IX визначає пріоритет професійних стандартів над кваліфікаційними характеристиками. Роботодавець відноситиме виконувани роботи до певних тарифних розрядів і присвоюватиме кваліфікаційні розряди робітникам згідно з професійними стандартами за погодженням із профспілкою (ст. 96 КЗпП, ст. 6 Закону України “Про оплату праці” від 24.03.1995 № 108/95-ВР).

У КЗпП ввели й термін “професійний стандарт”. У новій статті 4-2 КЗпП визначили, що професійний стандарт — це затверджені в установленому порядку вимоги до компетентностей працівників, що слугують основою для

формування професійних кваліфікацій. Професійні стандарти можуть розробляти роботодавці, їх організації та об'єднання, органи державної влади, наукові установи, галузеві ради, громадські об'єднання, інші заінтересовані суб'єкти.

Професійні стандарти затверджуватимуть їх розробники. Якщо розробник — не галузева рада з питань розроблення професійних стандартів, професійний стандарт затверджуватимуть після погодження з репрезентативним всеукраїнським об'єднанням профспілок на галузевому рівні. Порядок розроблення, введення в дію та перегляду професійних стандартів затверджуватиме Кабінет Міністрів України за поданням Національного агентства кваліфікацій.

Статус, склад, завдання, права галузевих рад з розроблення професійних стандартів визначили у новій статті 39-1 Закону України “Про освіту” від 05.09.2017 № 2145-VIII.

Аналізуючи зміст Закону № 2179-IX можна прийти до висновку, що він переважно врегулював суспільні відносини, пов'язані із функціонуванням і розвитком Національної системи кваліфікацій, передбачені законопроектом 3859.

Враховуючи вищезазначене Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:

1. Рекомендувати Верховній Раді України проект Закону України “Про Національну систему кваліфікацій” (реєстр.№ 3859 від 16.07.2020), поданий народними депутатами України Тимошенко Ю.В., Тарутою С.О., Цимбалюком М.М. та іншими, за результатами його розгляду в першому читанні відхилити.

2. Суб'єктам права законодавчої ініціативи рекомендувати підготувати та внести на наступній восьмій сесії дев'ятого скликання Верховної Ради України доопрацьовану редакцію законопроекту з врахуванням реалій поточної ситуації в країні.

3. Доручити виступити від Комітету при розгляді цього питання на пленарному засіданні Верховної Ради України народному депутату України, голові підкомітету з питань професійно-технічної та фахової передвищої освіти Комітету Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій О. Коваль.

Голова Комітету

Сергій Бабак